

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΝΕΡΟΥ: ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΡΟ - «ΥΔΡΟΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ» ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΒΡΟ (Μάρτιος 2006)

Συγγραφέας: ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Φέτος η παγκόσμια ημέρα του νερού γιορτάζεται κάτω από τη σκιά της μεγάλης καταστροφής στον Έβρο. Η καταστροφή αντιμετωπίζεται για μια ακόμη φορά αμήχανα, χωρίς προετοιμασία, με το αναποτελεσματικό και ταυτόχρονα σπάταλο πνεύμα του Επιμυθέα: Η κρατική παρέμβαση εξαντλείται στην εκ των υστέρων αποζημίωση των πληγέντων.

Οι πρόσφατες μεγάλες καταστροφές δεν αντανακλούν τίποτε περισσότερο από την παντελή έλλειψη πολιτικής νερού στη χώρα μας, αναδεικνύοντας τη φτώχεια της σημερινής κυβέρνησης στον τομέα της πολιτικής περιβάλλοντος. Η κυβέρνηση, ξεκινώντας τη θητεία της πριν από δύο χρόνια, παρέλαβε από την προηγούμενη ένα έτοιμο θεσμικό καθεστώς, πλήρως εναρμονισμένο με την Ευρωπαϊκή υδατική πολιτική, το οποίο όμως στάθηκε ανίκανη να αξιοποιήσει. 2,5 χρόνια μετά την ενσωμάτωση της νέας οδηγίας για το νερό στην ελληνική νομοθεσία, η όλη υπόθεση βρίσκεται περίπου στο μηδέν και η κυβέρνηση κινείται μεταξύ υποσχέσεων για μελλοντική ανάληψη πρωτοβουλιών αφενός και αναιμικών προσπαθειών σε κεντρικό μόνο διοικητικό επίπεδο αφετέρου. Ούτε καν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται για το σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικής για το νερό δεν έχουν καταφέρει ακόμη να δημιουργήσουν.

Αυτήν όμως ειδικά τη φορά, η ελληνική κυβέρνηση ξεπέρασε τον εαυτό της: Δεν έμεινε μόνο στην απραξία, την αδράνεια και την παθητικότητα. Προχώρησε δυστυχώς ακόμη πιο πέρα. Έκανε ακριβώς αυτό που δεν έπρεπε να έχει κάνει: Επέρριψε στους Βουλγάρους την ευθύνη για την καταστροφή! Αντί δηλαδή να εργάζεται για την ανάληψη πρωτοβουλίας, όπως άλλωστε προβλέπεται από την ευρωπαϊκή και την ελληνική πλέον νομοθεσία, προκειμένου οι 3 γειτονικές χώρες, Ελλάδα, Βουλγαρία και Τουρκία, να συνεργαστούν στο εξής για τον από κοινού ολοκληρωμένο σχεδιασμό των αντιπλημμυρικών έργων στο επίπεδο του συνόλου της λεκάνης απορροής του

ποταμού, ακολουθεί επικοινωνιακές τακτικές δημιουργίας εντυπώσεων. Για να αποσείσει τις ευθύνες της, ενοχοποιεί τους γείτονες, δημιουργώντας εχθρικό κλίμα και ακυρώνοντας έτσι εκ των προτέρων, κάθε προσπάθεια συνεργασίας μαζί τους!

Είναι πλέον κοινός τόπος, ότι η μόνη επιστημονικά αποδεκτή και συγχρόνως πολιτικά αποτελεσματική αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων και των επιπτώσεών τους περνά υποχρεωτικά μέσα από την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων. Η αρχή αυτή, επεκτείνει τον αντιπλημμυρικό σχεδιασμό από τις επιμέρους αποσπασματικές παρεμβάσεις σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο στη συνολική θεώρηση της λεκάνης απορροής ως ενιαίας φυσικής ενότητας. Ο αντιπλημμυρικός σχεδιασμός για να είναι αποτελεσματικός, πρέπει να ξεκινήσει από τα ανάντη της λεκάνης απορροής, πολύ πριν δηλαδή από την εκτόνωση του φαινομένου στα κατάντη. Επιπλέον, ο σχεδιασμός πρέπει να λαμβάνει υπόψη του και τη δυναμική αλληλεξάρτηση όλων των επιμέρους μέτρων και έργων, καθώς και τις επιπτώσεις τους στο τελικό αποτέλεσμα.

Εφόσον λοιπόν στην περίπτωση του Έβρου η χώρα μας βρίσκεται στη δυσμενή κατάντη θέση, καταλαμβάνοντας μάλιστα το τελευταίο πριν την έξοδο στη θάλασσα, ελάχιστο τμήμα που αντιστοιχεί στο 6% του συνόλου της λεκάνης απορροής, γίνεται φανερό ότι οποιοδήποτε έργο ή μέτρο ληφθεί μόνο στο ελληνικό έδαφος, είναι καταδικασμένο εξ αρχής να αποτύχει. Τα έργα πρέπει να ξεκινήσουν πριν ακόμη συγκεντρωθεί ο μεγάλος όγκος της πλημμύρας, δηλαδή από τα ορεινά της λεκάνης και να συνεχιστούν στα κατάντη.

Η αρχή της ολοκληρωμένης διαχείρισης του νερού στις περιπτώσεις των διακρατικών ποταμών εξειδικεύεται στην άσκηση μιας νέου τύπου διπλωματίας για το νερό, η οποία διεθνώς ονομάζεται Υδροδιπλωματία. Σύμφωνα με αυτήν, οι χώρες που συμμετέχουν, συνεργάζονται για τον τεχνικό σχεδιασμό, αναζητώντας κοινό τόπο μέσα από τις αρχές της διπλωματίας. Αν οι Βούλγαροι σήμερα δεν έχουν όφελος να σχεδιάσουν έργα αντιπλημμυρικής προστασίας της δικής μας χώρας στο δικό τους έδαφος, εμείς έχουμε και την ανάγκη, αλλά και το χρέος, να αναζητήσουμε τους τρόπους για να αποκτήσουν το σχετικό κίνητρο. Το γεγονός ότι βρίσκονται σε στάδιο ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν πρέπει να περάσει αναξιοποίητο.

Και δεν είναι μόνο ο Έβρος, αλλά το 25% των υδάτων της χώρας μας που είναι εισαγόμενα. Συμπεριλαμβανομένου του Αξιού που έρχεται από τη FYROM, ο οποίος επηρεάζει τη ζωή στην πεδιάδα της Θεσσαλονίκης, καθώς και στον Θερμαϊκό, (να γιατί η συνέχιση του ψυχροπολεμικού κλίματος για την ονομασία έχει καταστροφικές επιπτώσεις για τη χώρα), αλλά και του Στρυμώνα, του Νέστου και των Πρεσπών.

Η διαχείριση των διακρατικών νερών είναι μια εθνική υπόθεση, από την οποία εξαρτάται η ειρήνη στα Βαλκάνια, αλλά και η ανάπτυξη, η περιβαλλοντική ακεραιότητα και η κοινωνική ευημερία στην περιοχή. Και δεν αποτελεί ένα ακόμη πεδίο άσκησης της προσφιλούς προς τη σημερινή κυβέρνηση επικοινωνιακής πολιτικής, για τη δημιουργία εντυπώσεων.

Αυτό που χρειάζεται άμεσα είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μιας εθνικής πολιτικής για το νερό, καθώς και η ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών στην κατεύθυνση της Υδροδιπλωματίας με τους γείτονες. Για να μη γιορτάσουμε και πάλι του χρόνου, άλλη μια χαμένη επέτειο για το Νερό.